

Kopia till

fi.ofa.dof.remiss@regeringskansliet.se

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss – En reform för datadelning SOU 2023:96

Transportstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslagen men har följande synpunkter.

Transportstyrelsens synpunkter

Transportstyrelsen är positiv till och ser behov av en nationellt samordnad styrning kring datadelning mellan myndigheter och andra organisationer. Vi delar också utredarens uppfattning att de presenterade förslagen är ett av flera steg i en reformering av samhällets informationshantering.

Förslagen om den offentliga förvaltningens interoperabilitet öppnar upp för att, genom standarder och tydliga informationsmodeller, utveckla och öka samarbetet kring datadelning. Bedömningen är att föreslagna definitioner kring främst interoperabilitet kan gynna och underlätta en strukturerad och metodisk samverkan kring ämnet.

Samarbete, samverkan och samsyn

Utifrån utredningens beskrivna problembilder är det viktigt att få en samsyn kring hur datautbyte mellan myndigheter och organisationer ska gå till samt hur dessa ska förvaltas för att kunna nyttja lösningarna över tid. Det blir viktigt med ett helhetsperspektiv där både administrativa och tekniska säkerhetsåtgärder behöver samverka för att uppnå tillit mellan myndigheter. Inte bara kring informationsdelningen utan också kring hur myndigheterna arbetar strukturerat med informationsförvaltning i stort. Utredningen är ett steg på vägen för att uppnå en effektiv förvaltning.

Förslaget från utredaren är att Myndigheten för digital förvaltning (Digg), övergripande ska samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska utreda om adekvata, gemensamma eller koordinerande skyddsnivåer kan användas vid datadelning inom den offentliga förvaltningen. Däremot har

varken Riksarkivet (RA), Integritetskyddsmyndigheten (IMY) eller andra myndigheter med mandat att föreskriva på informationsområdet fått bestämda roller eller uppdrag kring nationella interoperabilitetslösningar. Transportstyrelsen ser gärna en i förordning formaliserad samverkan mellan centrala myndigheter på informationsområdet. Detta helhetsperspektiv skulle både ge trygghet och skapa tillit till den förvaltningsgemensamma styrningen och strukturen.

Bemyndigande att föreskriva

Transportstyrelsen stödjer förslaget att ge Digg i uppdrag att leda arbetet med den offentliga förvaltningens nationella interoperabilitet.

Utredningens definition av nationella interoperabilitetslösningar är vid. När bemyndigandet utgår från definitionen riskerar det bli en i princip obegränsad och på förhand odefinierad föreskriftsrätt. Transportstyrelsen efterfrågar en klarare avgränsning och analys av vad föreskriftsrätten ger Digg för mandat.

Det är viktigt att Digg ges i uppdrag att definiera och föreslå hur föreskrifter ska tas fram i dialog med myndigheter som redan samverkar i beslutade nationella grunddatadomäner som exempelvis nationell grunddatadomän transportsystem.

Informationssäkerhet

Transportstyrelsen delar de problembilder som redovisas utifrån ett säkerhetsperspektiv, där brister inom informations- och cybersäkerhet är allvarliga. Det är bra att lagförslaget om den offentliga förvaltningens interoperabilitet i 4 § gör undantag för data som har särskilda skyddsbehov.

Utifrån skrivningen ”Redan vid framtagandet av nationella interoperabilitetslösningar ska emellertid krav på skydd för Sveriges säkerhet och informationssäkerhet beaktas.” (sid 222) så tolkar vi det som att inga nationella interoperabilitetslösningar kan användas med mindre än att lösningen och mottagande informationssystem är godkänd av säkerhetsskyddschef och säkerhetspolisen utifrån Säkerhetsskyddsförordningen SFS 2021:955) och Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2022:1 kapitel 2 kap 13§). Där framgår det att vid väsentlig förändring för informationssystem (exempelvis enskild interoperabilitetslösning), ska information i säkerhetsskyddsklass godkännas av säkerhetsskyddschef och säkerhetspolisen.

Också privata aktörer

Utredningen har valt att fokusera på offentlig förvaltning i förslagen till lag och förordning. I transportsystemet samarbetar offentlig sektor med

nationella och internationella privata aktörer som transportföretag, infrastrukturföretag, försäkringbolag, fordons- och fartygstillverkare. Nuvarande definition riskerar att utesluta privata aktörer från den styrning som är nödvändig för ett effektivt datautbyte inom transportsektorn.

Vi noterar att det i lagstiftningen finns flera och delvis överlappande begrepp för att ringa in olika organisationsformer. Transportstyrelsens samarbete med kunder och intressenter skulle underlättas av ensade begrepp.

Konsekvenser

Redan idag avsätter Transportstyrelsen resurser för arbetet med den nationella grunddatadomänen Transportsystem och andra sätt att tillgängliggöra data för ökad samhällsnytta. En säker tillgång till effektiva informationsutbyten förutsätter samordning och implementering av de framtida interoperabilitetslösningarna. Hur detta genomförs blir mycket viktigt för att få den effekt som önskas. Det saknas i dagsläget konkreta förslag till hur styrningen kommer att utforma sig och det är därför svårt att bedöma hur reformen kommer att påverka myndighetens kostnader och finansiering.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Jonas Bjelfvenstam. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog avdelningschef Ingrid Cherfils, utredarna Barbro Torstensson och Annica Rénud, den senare föredragande.